
Dnes ráno zomrel významný slovenský režisér Peter Solan

(25. apríl 1929 – 21. september 2013)

Slovenská kultúra dnes ráno prišla o jednu z najvýznamnejších filmárskych osobností. Po krátkej a ťažkej chorobe zomrel v Bratislave vo veku 84 rokov režisér Peter Solan, tvorca filmov *Boxer a smrť*, *Tvár v okne*, *Prípad Barnabáš Kos*, *Kým sa skončí táto noc*, *A pobežím až na kraj sveta* a mnohých ďalších.

Peter Solan, rodák z Banskej Bystrice absolvoval filmovú réžiu na pražskej FAMU a svoju profesionálnu dráhu začínal v polovici 50. rokov v Štúdiu dokumentárnych filmov v Bratislave. Podľa vlastných slov sa však netajil tým, že má väčší vzťah k hraným filmom, k čomu prispela aj skutočnosť, že v tom čase sa v dokumentárnej tvorbe vyžadovali skôr optimistické pohľady do budúcnosti ako pravdivá reflexia súdobých problémov a výpovede o reálnom stave vecí. V roku 1956 prešiel do Štúdia hraných filmov a v spolupráci s Františkom Žáčkom nakrútil satiru *Čert nespí*. O tri roky neskôr samostatne režíroval detektívku *Muž, ktorý sa nevrátil*. Bol to zaujímavý krok, pretože Solan sa pustil do žánru, ktorému sa v tom čase slovenskí filmári nevenovali. Už vtedy túžil nakrútiť snímku *Boxer a smrť*, no okolnosti tomu nepriali a projekt sa mohol realizovať až v roku 1962. Vznikol tak jeden z najpozoruhodnejších domácich filmov situovaných do obdobia druhej svetovej vojny. Štúdia vzťahu trestanca a trestajúceho, ktorí sa v prostredí koncentračného tábora dostávajú do nevšednej pozície športových partnerov – súperov, okrem iného poskytla veľký priestor pre herecké uplatnenie Štefana Kvietika.

Počas 60. rokov nakrútil Peter Solan aj ďalšie významné snímky. Patrí medzi ne napríklad *Prípad Barnabáš Kos* (1964), *Kým sa skončí táto noc* (1965), televízna *Malá anketa* (1968), *...a sekať dobrotu* (1968) alebo poviedkový film *Dialóg 20-40-60*, na ktorom sa podieľali aj režiséri Zbyněk Brynych a Jerzy Skolimowski. V 70. rokoch bol Solan z politických dôvodov preradený do Štúdia krátkych filmov a k hranej tvorbe sa vrátil až v roku 1979 titulom *A pobežím až na kraj sveta*. Pri nakrúcaní však už nezostal dlho. „Raz mi jedna pani povedala, že moje filmy sú studené, ale pôsobia. To ma potešilo. Mám rád, keď režisér nevytrča, nech vytrča film – ak má tú silu,“ uviedol Peter Solan v roku 2009 v rozhovore pre mesačník Film.sk. Aby však mal film silu, musí mať dobrého režiséra.

V rokoch 1990 – 1994 a 1998 – 2001 pôsobil Peter Solan ako predseda Komisie pre kinematografiu a video Štátneho fondu kultúry Pro Slovakia. V roku 1994 získal cenu Igric za celoživotné dielo, v roku 2004 Cenu ministra kultúry za rok 2003 za mimoriadny tvorivý

prínos k rozvoju slovenskej kinematografie, v roku 2009 Výročnú cenu ASFK za prínos slovenskej kinematografii a klubovému hnutiu a v roku 2013 štátne vyznamenanie Rad Ľudovíta Štúra III. triedy za mimoriadne zásluhy o kultúrny rozvoj Slovenskej republiky, osobitne v oblasti slovenskej kinematografie a šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí.

Viacero Solanových snímok vydal Slovenský filmový ústav (SFÚ) na DVD nosičoch. Samostatne vyšli tituly *Čert nespí*, *Boxer a smrť*, *Kým sa skončí táto noc*, *A pobežím až na kraj sveta* a poviedkový *Dialóg 20-40-60*. Okrem toho SFÚ vydal DVD 3x Peter Solan, ktoré obsahuje snímky *Čert nespí*, *Boxer a smrť* a *Kým sa skončí táto noc*. SFÚ zároveň pripravuje knižnú monografiu venovanú osobnosti a tvorbe Petra Solana. V júli na tohtoročnom 48. MFF Karlove Vary uviedol jeho film *Kým sa skončí táto noc* vo svetovej premiére z digitálne reštaurovanej kópie z DCP nosiča v plnej kvalite obrazu a zvuku.

*tlačovú správu pripravil Daniel Bernát, šéfredaktor mesačníka Film.sk
na základe podkladov z Oddelenia dokumentácie a knižničných služieb SFÚ (Renáta Šmatláková)*

X X X

Filmografia Petra Solana (réžia):

- 1951 - **Negativní vyvolávací proces** (ŠF/KDF)
- 1953 - **Vianočný dar** (ŠF/KDF)
- 1954 - **Fraňo Král'** (SDF)
Komu dôverovať? (KHF)
- 1955 - **Deti mieru** (KDF, R - P. Solan, Roman Kaliský)
Trat' voľná (KDF)
- 1956 - **Čert nespí** (HF, R - P. Solan, František Žáček)
Muž, ktorý klope (KHF)
- 1959 - **Muž ktorý sa nevrátil** (HF)
- 1962 - **Boxer a smrť** (HF)
- 1963 - **Tvár v okne** (HF)
- 1964 - **Prípad Barnabáš Kos** (HF)
- 1965 - **Kým sa skončí táto noc** (HF)
- 1967 - **Sedem svedkov** (TV/HF)
- 1968 - **...a sekať dobrotu** (TV/HF)
Burza / Exchange (KDF)
40 (poviedka z filmu **Dialóg 20-40-60**) (HF)
Malá anketa (TV/HF)
Špinavé ruky (TV/ins)
- 1970 - **Pán si neželal nič** (HF)
- 1971 - **Deň výročia** (z cyklu **Súboje**) (TV/HF)
Nadprirodzený dar (z cyklu **Súboje**) (TV/HF)
Slávny pes (TV/HF)
- 1973 - **Nepokradneš** (KDF)
- 1974 - **Nemecká** (KDF)
Poradila teta Beta (KHF)
- 1976 - **Prečo chodia poza školu** (KDF)
Rozhovor o jednom centimetri nádeje (KDF)

- Všetko má svoj čas** (KDF)
1977 - **Architekt Dušan Kuzma** (KDF)
Len lístok poľnej pošty (KDF)
1978 - **Balkón plný plienok** (KDF)
1979 - **A pobežím až na kraj sveta** (HF)
1981 - **Sed' a pod'** (KDF)
Záhrada plná plienok (TV/HF)
1982 - **Tušenie** (HF)
1984 - **O sláve a tráve** (HF)

Použité skratky: ŠF/KDF – študentský film / krátky dokumentárny film // SDF – stredometrážny dokumentárny film
// KHF – krátky hraný film // HF – hraný film // TV/HF – televízia / hraný film // TV/ins – televízia – inscenácia

Slovenský filmový ústav (SFÚ)

Slovenský filmový ústav (SFÚ) je jediná štátna organizácia v oblasti audiovizízie na Slovensku. Jej hlavné úlohy, činnosti a pôsobnosť definuje audiovizuálny zákon č. 343/2007 Z. z. Súčasťou SFÚ je špecializovaný filmový archív. Tvoria ho jedinečné filmové a s filmom súvisiace archívne fondy a zbierky, ktoré sú základom audiovizuálneho dedičstva SR.

Kontakt: Slovenský filmový ústav,
Grösslingová 32, Bratislava,
www.sfu.sk.

Predajňa Slovenského filmového ústavu – Klapka.sk

Predajňa Klapka.sk sa orientuje na ponuku audiovizuálnych diel, odbornej literatúry a sprievodných grafických materiálov. V predaji má publikácie, časopisy, DVD nosiče z produkcie SFÚ a ďalších slovenských či zahraničných vydavateľstiev, ale aj soundtracky, plagáty a fotosky k slovenským i zahraničným filmom. Ponúka aj možnosť internetového predaja.

Kontakt: Klapka.sk, Grösslingová 43, Bratislava, www.klapka.sk.

Kino Slovenského filmového ústavu – Kino Lumière

Kino Lumière premieta domáce a zahraničné filmové diela, ktoré inde priestor na uvedenie nemajú. Jeho prioritami sú slovenský film, európska kinematografia a archívne kino. Uvádza pravidelné cykly a v jeho priestoroch sa konajú aj prehliadky a festivaly. Sprístupnené sú dve kinosály na prízemí, vstupné sa pohybuje od 2,00 € do 4,00 €.

Kontakt: Kino Lumière, Špitálska 4, Bratislava, www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk